

Polecenia podsumowujące

1. Wyjaśnij przyczyny kryzysu idei uniwersalistycznej.
2. Opisz powstanie parlamentu w Anglii, we Francji i w Niemczech.
3. Omów główne postanowienia Wielkiej Karty Swobód.
4. Wymień zasady, które wprowadzała Złota bulla Karola IV Luksemburskiego.

Kryzys idei uniwersalistycznej.
Powstanie monarchii stanowych

Podsumowanie

26

◆ Kryzys i upadek idei uniwersalistycznej (XIII w.)

Fryderyk I Barbarossa – działania mające na celu wzmocnienie cesarstwa kosztem papieżstwa.
Papież Innocenty III – powrót do idei papocezaryzmu.
XIII w. – powstanie monarchii stanowych.

◆ Anglia

Druga połowa XII w. – konflikt króla Henryka II z arcybiskupem Tomaszem Becketem.
1215 – Wielka Karta Swobód ogłoszona przez Jana bez Ziemi – zagwarantowanie rządów prawa i podstawowych wolności.
1265 – pierwsze obrady parlamentu angielskiego, od XIV w. złożonego z Izby Lordów i Izby Gmin.
Ograniczenie władzy monarchy na rzecz stanów: duchowieństwa, rycerstwa i mieszczan.

◆ Francja

Filip II August – podporządkowanie sobie książąt francuskich.
1214 – bitwa pod Bouvines, pokonanie króla angielskiego Jana bez Ziemi.
Ludwik IX Święty – zjednoczenie ziem francuskich, wzmocnienie władzy królewskiej i administracji państwowej.
1302 – utworzenie Stanów Generalnych przez Filipa IV Pięknego.
Stany Generalne – przedstawiciele duchowieństwa, szlachty oraz stanu trzeciego, którzy decydowali m.in. o uchwalaniu nowych podatków.

◆ Niemcy

1250–1273 – wielkie bezkrólewie – okres chaosu i osłabienia władzy monarszej.
1356 – Złota bulla Karola IV Luksemburskiego – ustalenie praw i obowiązków elektorów króla niemieckiego, osłabienie jego uprawnień.
Schyłek XV w. – powstanie Reichstagu.

Polecane publikacje

Jacques Le Goff, *Święty Ludwik*, Warszawa 2001.
Dan Jones, *Plantageneci. Waleczni królowie, twórcy Anglii*, Kraków 2014.

